
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κοινωνιολογική προσέγγιση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης II. Προσδιοριστικοί παράγοντες της πληροφόρησης για θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των εφήβων του Δήμου Αθηναίων

Ι Χλιαουτάκης

Τμήμα Επισκεπτών-Επισκεπτριών Υγείας, ΤΕΙ-Αθηνών. Εργαστήριο: «Μεθοδολογία Έρευνας - Έρευνα» σε θέματα Υγείας και Πρόνοιας Αθήνα.

Περίληψη. Στη μελέτη μας αυτή εξετάζουμε τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην «ακριβή πληροφόρηση» των εφήβων του Δήμου Αθηναίων σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και σε διάφορους σημαντικούς παράγοντες, που αφορούν στα δημογραφικο-κοινωνικά χαρακτηριστικά τους και στη σεξουαλική τους συμπεριφορά. Τα αποτελέσματα αναλύθηκαν και παρουσιάστηκαν με τις μεθόδους Oneway-Ανοια και με το τεστ της ελάχιστης σημαντικής διαφοράς του Fisher (LSD). Προέκυψε ότι η ακριβής πληροφόρηση των εφήβων του Δήμου Αθηναίων χαρακτηρίζεται από διαφορές, οι οποίες εντοπίζονται στην ηλικία, στο μορφωτικό επίπεδο (όσο αυξάνει η ηλικία και η μόρφωση, τόσο μεγαλώνει η επίδοση της ακριβούς πληροφόρησης), στο φύλο, στο επάγγελμα (οι γυναίκες και οι φοιτητές μετέχουν περισσότερο από τους άνδρες και τους εργαζόμενους αντίστοιχα) και τέλος στη σεξουαλική συμπεριφορά (οι σεξουαλικά ενεργοί έφηβοι διαφέρουν από τους παρθένους).

Λέξεις ευρετηριασμού: Σεξουαλική πληροφόρηση, σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, «ακριβής πληροφόρηση», σεξουαλική συμπεριφορά.

Abstract. J Chliaoutakis. A Sociological approach to sexual education. II. Determinant factors of information on subjects concerning sex education of adolescents in Athens Municipality. Health Visitors' Sector of the Athens Technological Educational Institution (TEI) Laboratory: "Research Methodology-Research" on Health and Welfare Topics. Zacharof 3 11521 Athens Greece. Adol Gynec Reprod Menop 1991, 3 (2): 115-122. This second part of our research, deals with the relation between the "accurate information" of adolescents in Athens Municipality on subjects concerning sex education and several important factors concerning their socio-demographic characteristics and sexual behavior. The results we are analysed and presented under the methods of Oneway Anova and the test of less significant difference of Fisher. It is concluded that the accurate information of adolescents is characterised by differences focused on age, educational level (the

Ανάτυπα: Ι Χλιαουτάκης Ζαχάρωφ 3 Αθήνα 11521

Τηλ. 6440808

Κατατέθηκε: 14 Μαΐου 1990

Τροποποιήθηκε: 6 Ιουλίου 1990

Έγινε δεκτό: 22 Αυγούστου 1990

older the person is and education increasing the better is the score of accurate information), sex, and profession. Men and students participate more in information than men and non-students and finally on sexual behavior (sexual active adolescents differ from virgins).

Key words: Sexual information, sex education, accurate information, sexual behaviour.

Εισαγωγή

Το κοινωνιολογικό ενδιαφέρον για την ανάλυση της πληροφόρησης του πληθυσμού μας επικεντρώνεται αυτή τη φορά στη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην «ακριβή πληροφόρηση» (1) των ερωτώμενων και σε διάφορους σημαντικούς παράγοντες, που αφορούν στα δημογραφικο-κοινωνικά χαρακτηριστικά τους και στη σεξουαλική τους συμπεριφορά. Επιχειρούμε, δηλαδή, να προσδιορί-

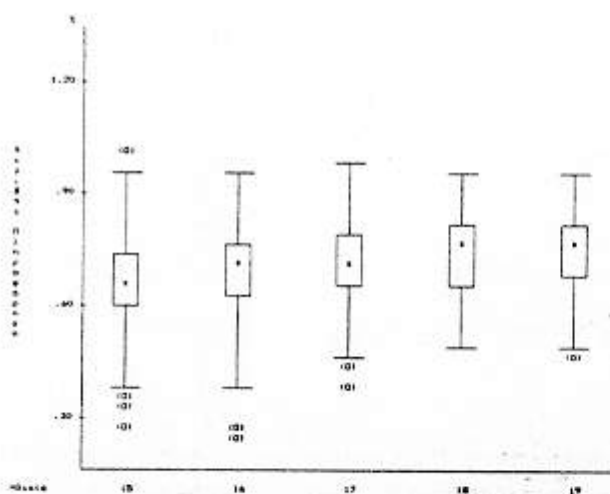
σουμε τις διαφορές, που ενδεχομένως ενυπάρχουν στην πληροφόρηση των εφήβων ως προς τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά τους.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας περιοριζόμαστε σε μια προκαταρκτική ανάλυση διακύμανσης μιας κατεύθυνσης (Oneway Anova) (2), πράγμα που εξυπακούεται ότι δεν είμαστε σίγουροι σε ποιο βαθμό η συσχέτιση που εμφανίζεται μεταξύ δύο παραγόντων δεν επηρεάζεται και από κάποιον άλλον.

Μέθοδος

Ο τρόπος που επιλέξαμε να αναλύσουμε και να παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα χωρίζεται σε δύο φάσεις:

Πρώτη: προσδιορισμός των διαφορών που εμφανίζει ο πληθυσμός του δείγματος, όσον αφορά στην ακριβή πληροφόρησή του, λαμβάνοντας υπόψη: α) τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά του (ηλικία, φύλο, τόπος γέννησης, μορφωτικό επίπεδο και επάγγελμα, το οποίο είναι ομαδοποιημένο σε τρεις ομάδες: εργαζόμενοι ανεξάρτητα από την κατηγορία επαγγέλματος που ανήκουν, μαθητές και φοιτητές)· β) τη σεξουαλική του συμπεριφορά (ενεργοί - παρθένοι) μέσω της παρουσίασης των κατανομών με μορφή διαγράμματος Box and Whisker.

Εικόνα 1. Ακριβής πληροφόρηση ως προς την ηλικία.

Πίνακας 1. Ανάλυση διακύμανσης της ακριβούς πληροφόρησης ως προς την ηλικία.

Ηλικία	N	Μ. όρος	Διάστ. εμπιστοσύνης 95%
15 ετών	165	.6636	.6445 έως .6827
16 ετών	143	.6889	.6668 έως .7109
17 ετών	127	.7140	.6955 έως .7325
18 ετών	117	.7456	.7261 έως .7651
19 ετών	168	.7491	.7343 έως .7639

F = 15.79 Πιθανότητα F = .000

Δεύτερη: στατιστικός έλεγχος της μηδενικής υπόθεσης ότι οι μέσοι όροι πληροφόρησης των κοινωνικών ομάδων που θα συγκροτούνται από κάθε μεταβλητή δεν διαφοροποιούνται με το τεστ της ελάχιστης σημαντικής διαφοράς του Fisher (LSD) (2).

Τα αποτελέσματα

Περιγραφική στατιστική παρουσίαση της ακριβούς πληροφόρησης κατά ηλικία, φύλο, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα και σεξουαλική συμπεριφορά.

Παρουσιάζονται εδώ οι μεταβλητές εκείνες, που βρέθηκαν να παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις στατιστικά σημαντικές. Μελετήθηκε ακόμη η ακριβής πληροφόρηση ως προς τον τόπο καταγωγής του ερωτώμενου, το επάγγελμα και το μορφωτικό επίπεδο του γονέα, δίχως όμως να βρεθούν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις.

Ακριβής πληροφόρηση ως προς την ηλικία

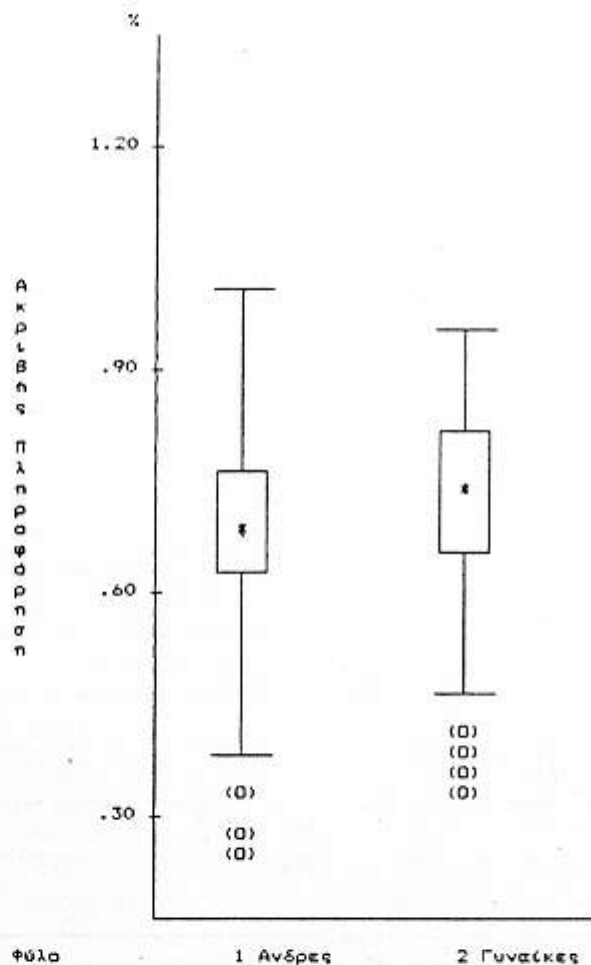
Στην εικόνα 1 μπορούμε να διακρίνουμε μια βαθμιαία αύξηση της πληροφόρησης, που αντιστοιχεί στην αύξηση της ηλικίας, η οποία εμφανίζεται, και στη διάμεσο και στις τιμές των τεταρτημορίων.

Η ανάλυση διακύμανσης που πραγματοποιήθηκε έδωσε στατιστικά σημαντικό αποτέλεσμα (Πίν. 1), σύμφωνα με το οποίο η μέση πληροφόρηση του δείγματος διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία.

Το διορθωμένο τεστ των ελαχίστων σημαντικών διαφορών (LSD) επιβεβαίωσε ότι στατιστικά σημαντική είναι η διαφορά της ακριβούς πληροφόρησης του μέσου 15χρονου ή 16χρονου αφενός, από τον μέσο 18χρονο ή 19χρονο αφετέρου. Ο μέσος 15χρονος επί πλέον διαφοροποιείται και από τον μέσο 17χρονο. (Πίν. 1). Στο εσωτερικό αυτών των ομάδων διαφόρου ηλικίας (η πρώτη περιλαμβάνει άτομα μέχρι 16 ετών και η δεύτερη από 17 ετών και πάνω) η διαφορά του μέσου όρου ακριβούς πληροφόρησης σχετικά με τα θέματα που εξετά-

ζουμε δεν αποδείχτηκε στατιστικά σημαντική.

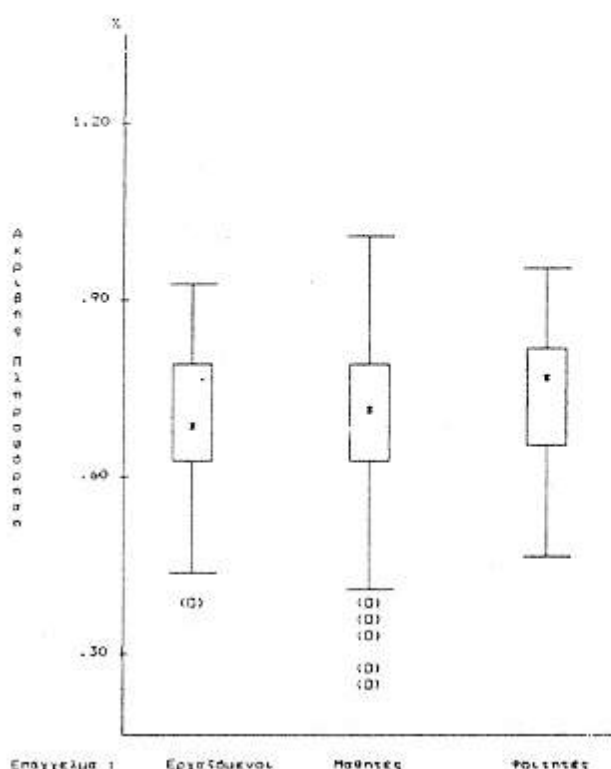
Οι παρατηρήσεις αυτές επιβεβαιώνουν ότι σημαντική διαφοροποίηση ως προς την αύξηση της ακριβούς πληροφόρησης συμβαίνει στην ηλικία των 17 περίπου ετών. Πρέπει, βεβαίως, εδώ να επισημάνουμε ότι η διαφορά αυτή αντιστοιχεί στη μέση ακριβή πληροφόρηση. Όπως φαίνεται στην εικόνα 1, η ακριβής πληροφόρηση των ατόμων διαφορετικών ηλικιών σε μεγάλο βαθμό παρουσιάζει επικαλύψεις.

Εικόνα 2. Ακριβής πληροφόρηση ως προς το φύλο.

Πίνακας 2. Ανάλυση διακύμανσης της ακριβούς πληροφόρησης ως προς το φύλο.

Φύλο	N	Μ. όρος	Διάστ. εμπιστοσύνης 95%	
Άνδρες	363	.6865	.6741	έως .6989
Γυναίκες	356	.7355	.7237	έως .7472
F = 31.81		Πιθανότητα F = .000		

Εικόνα 4. Ακριβής πληροφόρηση ως προς το επάγγελμα.

Ακριβής πληροφόρηση ως προς το φύλο

Όπως αναφέραμε, ο γυναικείος πληθυσμός του δείγματος έχει υψηλότερες επιδόσεις ακριβούς πληροφόρησης από τον ανδρικό.

Δύο πράγματα είναι προφανή από τη μελέτη της εικόνας 2: α) οι γυναίκες τείνουν να είναι περισσότερο πληροφορημένες από τους άνδρες, όπως φαίνεται από τις τιμές της διαμέσου και των τεταρτημορίων· και β) η διασπορά της ακριβούς πληροφόρησης στους άνδρες τείνει να είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των γυναικών.

Η ανάλυση διακύμανσης της ακριβούς πληροφόρησης ως προς το φύλο, όπως βλέπουμε στον πίνακα 2, αποδείχτηκε στατιστικά σημαντική. Από αυτό επιβεβαιώνεται στατιστικά ότι η μέση γυναίκα είναι περισσότερο πληροφορημένη από τον μέσο άνδρα στα θέματα, για τα οποία ερωτήθηκαν.

Πίνακας 3. Ανάλυση διακύμανσης της ακριβούς πληροφόρησης ως προς το επάγγελμα.

Επάγγελμα	N	Μ. όρος	Διάστ. εμπιστοσύνης 95%	
Εργαζόμενος	62	.7016	.6700	έως .7333
Μαθητής	514	.7027	.6921	έως .7132
Φοιτητής	143	.7437	.7273	έως .7601
F = 6.99		Πιθανότητα F = .0010		

Πίνακας 4. Ανάλυση διακύμανσης της ακριβούς πληροφόρησης ως προς το μορφωτικό επίπεδο.

Μόρφωση	N	Μ. όρος	Διάστ. εμπιστοσύνης 95%	
Λίγες τάξεις Δημοτικού	5	.6170	.4120	έως .8219
Δημοτικού	112	.6559	.6327	έως .6790
Γυμνασίου	389	.7069	.6949	έως .7189
Λυκείου	213	.7489	.7356	έως .7621
F = 17.56		Πιθανότητα F = .000		

Πίνακας 5. Ανάλυση διακύμανσης της ακριβούς πληροφόρησης ως προς τη σεξουαλική συμπεριφορά.

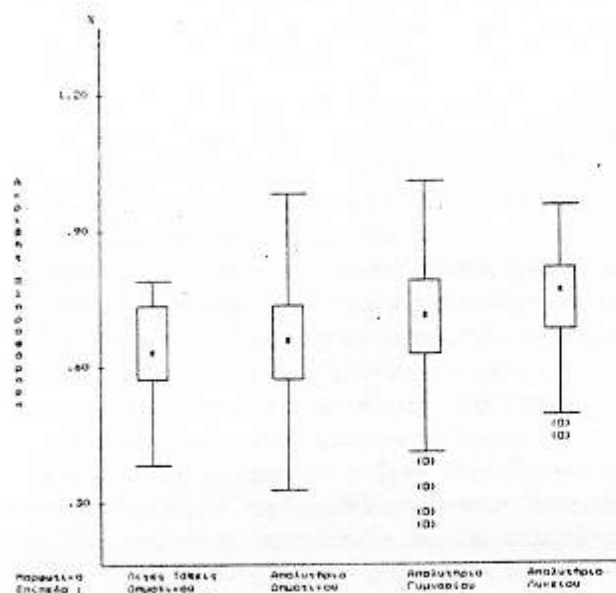
Σεξουαλική συμπεριφορά	N	M. όρος	Διάστ. εμπιστοσύνης 95%		
Ενεργοί	289	.7223	.7088	έως	.7358
Παρθένοι	427	.7050	.6906	έως	.7134

F = 5.06 Πιθανότητα F = .024

Ακριβής πληροφόρηση ως προς το μορφωτικό επίπεδο

Στην εικόνα 3 εμφανίζονται οι κατανομές που αφορούν στο μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων, όπου μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι υπάρχει μια βαθμιαία αύξηση της πληροφόρησης με την αύξηση του μορφωτικού επιπέδου, αύξηση που εμφανίζεται και στη διάμεσο και στις τιμές των τεταρτημορίων.

Με βάση τα αποτελέσματα του τεστ της ελαχίστης σημαντικής διαφοράς στατιστικά σημαντική μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τη διαφορά της ακριβούς πληροφόρησης του μέσου ατόμου των ακολούθων τριών κατηγοριών ερωτηθέντων: — απόφοιτοι Δημοτικού, — απόφοιτοι Γυμνασίου — απόφοιτοι Λυκείου (Πίν. 3). Οφείλουμε να επιστήσουμε την προσοχή μας στο ότι η διαφοροποίηση της ακριβούς πληροφόρησης με βάση το μορφωτικό επίπεδο ενδεχομένως να συσχετίζεται και με την

Εικόνα 3. Ακριβής πληροφόρηση ως προς το μορφωτικό επίπεδο.

ηλικία των ερωτηθέντων, στο μέτρο που το δείγμα της έρευνας αποτελείται από εφήβους. Ο διαχωρισμός όμως της σημασίας των δύο παραγόντων αποτελεί αντικείμενο μιας άλλης μελέτης.

Ακριβής πληροφόρηση ως προς το επάγγελμα

Στην εικόνα 4 παρατηρούμε ότι από την τιμή της διάμεσου, αλλά και των τεταρτημορίων, οι φοιτητές παρουσιάζουν αυξημένη πληροφόρηση. Μεγάλο είναι το εύρος της πληροφόρησης των μαθητών, το οποίο πρέπει να οφείλεται μάλλον στο δείγμα μας.

Η ανάλυση της διακύμανσης είναι στατιστικά σημαντική και από την ανάλυση των ελαχίστων προκύπτει ότι η μόνη στατιστικά σημαντική διαφορά είναι μεταξύ των εργαζομένων και των φοιτητών (Πίν. 4).

Ακριβής πληροφόρηση ως προς τη σεξουαλική συμπεριφορά

Από τη μελέτη της εικόνας 5 προκύπτει ότι οι σεξουαλικά ενεργοί έφηβοι είναι περισσότερο πληροφορημένοι από τους παρθένους. Επίσης από την ανάλυση της διακύμανσης προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στην πληροφόρηση μεταξύ των ενεργών και μη ενεργών εφήβων (Πίν. 5).

Συζήτηση

Η σεξουαλική ανάπτυξη είναι ένα σημαντικό γεγονός της εφηβείας και η απόκτηση γνώσεων και αξιών για τη σεξουαλικότητα είναι μέρος της σεξουαλικής ανάπτυξης. Η γνώση μας για το είδος της σεξουαλικής πληροφόρησης, των προσδιοριστικών παραγόντων της και του τρόπου με τον οποίο αυτή γίνεται συμβάλλει στην κατανόηση της σεξουαλικής ανάπτυξης και μπορεί επίσης να

χρησιμεύσει στην υποστήριξη προγραμμάτων σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.

Πολλοί σεξουαλικοί παιδαγωγοί και ερευνητές, κυρίως στις Η.Π.Α., ασχολούνται με αυτό το θέμα και οι προτάσεις που διατυπώνουν είναι ανάλογες των ευρημάτων τους. Δίνεται έμφαση, για παράδειγμα, στην ανάγκη αύξησης της βασικής σχολικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης (3, 4, 5, 6), ή προτείνεται ως κοινωνική πολιτική η αυξημένη ανάμειξη των γονέων στη σεξουαλική ενημέρωση των παιδιών τους (7). Έτσι για την πληρέστερη κατανόηση της διαδικασίας της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και για ενδεχόμενες εφαρμογές κοινωνικής πολιτικής είναι σημαντικό να γνωρίζουμε επακριβώς το είδος της πληροφόρησης και τη διαφοροποίηση που αυτή παρουσιάζει στους εφήβους. Είναι ενδιαφέρον στο σημείο αυτό να σχολιάσουμε τη διαφοροποίηση, που εμφανίζεται στην ακριβή πληροφόρηση του πληθυσμού του δείγματός μας, ξεκινώντας από την ηλικία και το μορφωτικό του επίπεδο. Η διαπίστωση ότι όσο

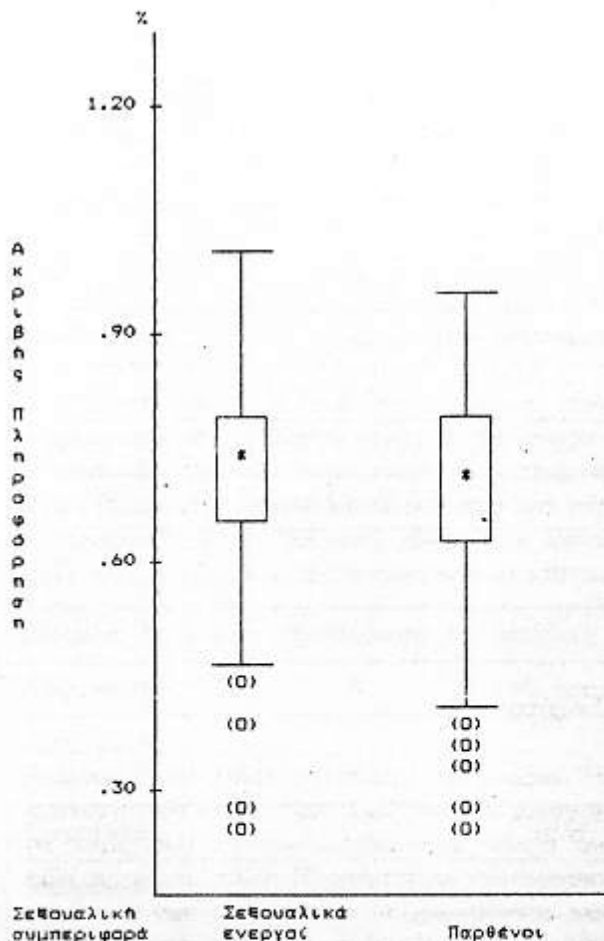
μεγαλύτερη είναι η ηλικία και η μόρφωση των ερωτηθέντων, τόσο υψηλότερη είναι η πληροφόρησή τους, υπήρξε αναμενόμενη με την έννοια ότι οι μεγαλύτεροι έφηβοι αντιμετωπίζοντας άμεσα το πρόβλημα της σύναψης σεξουαλικών σχέσεων επιδιώκουν την πληροφόρηση, η οποία όμως δεν τους παρέχεται πάντα από τους αρμόδιους. Αν και υπάρχουν υγειονομικές υπηρεσίες παροχής πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους, τα αποτελέσματά μας έδειξαν ότι μόνο το 3.3% έχει ενημερωθεί από αυτές. Οι πρωτοετείς όμως φοιτητές λόγω του ότι εμπλέκονται σε συγκεκριμένες εκπαιδευτικές διαδικασίες διατηρούν αυξημένες δυνατότητες πρόσβασης σε υπεύθυνες πηγές πληροφόρησης και γι' αυτό οι γνώσεις τους είναι σε αρκετά υψηλό επίπεδο σε σχέση με τα άτομα των υπολοίπων μορφωτικών κατηγοριών, αλλά και σε σχέση και με τους εργαζόμενους.

Οι δυνατότητες τώρα των νεότερων εφήβων για ενημέρωση είναι πολύ πιο περιορισμένες, αφού χαρακτηρίζονται ακόμη από συναισθήματα ενοχής και ντροπής για τις σεξουαλικές τους πράξεις και εφ' όσον ως μαθητές έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε έγκυρες πηγές πληροφόρησης.

Ιδιαίτερα ενθαρρυντικό είναι το στοιχείο ότι ο γυναικείος πληθυσμός του δείγματος συμμετέχει περισσότερο από τον ανδρικό στην ακριβή πληροφόρηση, γεγονός που θα πρέπει να συνδέεται αφενός με την τάση για επαναπροσδιορισμό του γυναικείου μοντέλου εκφραστικής σεξουαλικότητας στην νεοελληνική κοινωνία, που επιβάλλεται από τις πρόσφατες αλλαγές στις δομές της, και αφετέρου με τις πρώιμες βιολογικές αλλαγές που παρατηρούνται στις γυναίκες και τις αυξημένες πιθανότητες κινδύνου (ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, έκτρωση με τις ανάλογες συνέπειες) για την ίδια την γυναίκα (8, 9).

Σε ότι αφορά μια άλλη διαπίστωση που σχετίζεται με έναν άλλο προσδιοριστικό παράγοντα της ακριβούς πληροφόρησης, δηλαδή τον τόπο καταγωγής των ερωτηθέντων, δεν φάνηκαν διαφοροποιήσεις. Έχουμε 54 άτομα με καταγωγή εξωτερικού, που έχουν υψηλότερο δείκτη πληροφόρησης, ο οποίος όμως δεν είναι στατιστικά σημαντικός, ώστε να τους διαφοροποιεί από τους υπόλοιπους. Πρόκειται για παιδιά κυρίως μεταναστών, τα περισσότερα από τα οποία είχαν ήδη πάρει κάποια μαθήματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης από το σχολείο της αλλοδαπής.

Τέλος, και αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό, φάνηκε ότι η σεξουαλική εμπειρία συνεπάγεται υψηλότερη γνώση για τα σεξουαλικά θέματα, αφού

Εικόνα 5. Ακριβής πληροφόρηση ως προς τη σεξουαλική συμπεριφορά.

ο μέσος σεξουαλικά δραστήριος έφηβος διαφοροποιείται στατιστικά σημαντικά.

Με την ευκαιρία θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα, προβαίνοντας ταυτόχρονα σε μια σημαντική διευκρίνιση. Το γεγονός ότι επιμένουμε να ασχολούμεθα με τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και να είμαστε υποστηρικτές κάθε προγράμματος αγωγής υγείας, δε σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι αυτό αποτελεί πανάκεια (10). Είναι φυσικά γνωστό, ότι παρά το ότι η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στην Ευρώπη, για παράδειγμα, είναι θεσμοθετημένη, αυτό δεν συνεπάγεται μικρότερη επίπτωση των ΣΜΝ και των εκτρώσεων. Πολύ σωστά παρατηρείται (11) ότι «οι προβληματικές επιπλοκές συνδέονται στενά με την ψυχολογία των ατόμων, την έλλειψη αυτοεκτίμησης και επιβεβαίωσης και όχι αποκλειστικά με την ύπαρξη πληροφόρησης». Περιγράφεται μάλιστα το φαινόμενο της ψυχολογικής άρνησης της αντισύλληψης ως αποτέλεσμα πολύπλευρων ψυχολογικών δράσεων, όπως για παράδειγμα το άγχος της συνεχούς φροντίδας που η αντισύλληψη επιβάλλει. Η διαπίστωση όμως αυτή δεν είναι αδιάφορη και πέρα από το πνεύμα και τις αρμοδιότητες του οικογενειακού προγραμματισμού. Σύμφωνα λοιπόν με αναφορά της ΠΟΥ, η φροντίδα για προαγωγή μιας υπεύθυνης συμπεριφοράς αποτελεί σημαντική συνιστώσα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης (12). Η αναφορά αυτή αποκτά ιδιαίτερη αξία, αν λάβουμε υπόψη την υπογράμμιση του O. Widholm ότι «οι έφηβοι σήμερα φθάνουν στη σεξουαλική ικανότητα πριν φθάσουν στη φυσική, συναισθηματική, κοινωνική ή οικονομική ωριμότητα» (13).

Από την πλευρά μας δηλώνουμε θερμοί υποστηρικτές κάθε είδους αγωγής υγείας, με σκοπό τη μετατροπή της συμπεριφοράς των ατόμων σε θέματα υγείας για λήψη αποφάσεων, που οδηγούν στη βελτίωση της κατάστασης της προσωπικής υγείας και των συνθηκών του περιβάλλοντος, στο οποίο τα άτομα ζουν. Από τη στιγμή που τα άτομα διαθέτουν τις κατάλληλες πληροφορίες, είναι στη συνέχεια τα μόνα υπεύθυνα για ενδεχόμενες συνέπειες που αφορούν στους κινδύνους της υγείας τους, οι οποίοι στην περίπτωση που εξετάζουμε θα μπορούσαν να εντοπισθούν: — στην αυξημένη επίπτωση των ΣΜΝ — στην αυξημένη συχνότητα ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης — στη σημαντική αυξητική τάση του αριθμού των εκτρώσεων — στις προβληματικές διαπροσωπικές σχέσεις και στην ανάπτυξη αναχρονιστικών αντιλήψεων.

Συμπέρασμα

Η ακριβής πληροφόρηση των εφήβων του Δήμου Αθηναίων χαρακτηρίζεται από διαφορές, οι οποίες εντοπίζονται στην ηλικία, στο μορφωτικό επίπεδο (όσο αυξάνει η ηλικία και η μόρφωση, τόσο μεγαλώνει η επίδοση της ακριβούς πληροφόρησης), στο φύλο, στο επάγγελμα (οι γυναίκες και οι φοιτητές μετέχουν περισσότερο από τους άνδρες και τους εργαζόμενους αντίστοιχα) και τέλος στη σεξουαλική συμπεριφορά (οι σεξουαλικά ενεργοί έφηβοι διαφέρουν από τους παρθένους).

Βιβλιογραφία

1. Χλιασουτάκης Ι. Κοινωνιολογική προσέγγιση της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, Ι. Η κατάσταση της πληροφόρησης για θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των εφήβων του Δήμου Αθηναίων, Εφηβ Γυν Αναπ Εμμη, 1989.
2. Statistical Package of Social Sciences, One-way analysis, O.R.C.O., Athens, 1989.
3. Alan Guttmacher Institute, Teenage Pregnancy: The Problem That Hasn't Gone Away, N.Y.: Author, 1981.
4. Andre T, Extent of sex education in Iowa as a function of school district size and type, Presented at the annual meeting of Iowa Educational Research and Evaluation Association, Ames, 1986, Nov.
5. Andre T, et al, The relationship of sex education to sexual behavior, attitudes and knowledge, Presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, L.A., 1981, April.
6. Andre et al, From whom have college students learned about sex? Youth and Society v. 20, 1989, 3: 241-268.
7. Darling CA et al. Parental influence on adolescent sexuality: implications for parents as educators, J of Youth and Adolescence, 1982, 2: 231-245.
8. Brent C et al. Family Configuration in Relation to the Sexual Behavior of Female Adolescents, J of Marriage and the Family, 1989, 51: 499-506.
9. Hofferth Sandra L, et al. Premarital sexual activity among U.S. teenage women over the past three decades, Family Planning Perspectives, 1987, 19: 46-53.
10. Mittag J E. Sexual Education for Teenagers - Programmes in Europe. Presented at the IV